

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

**Briselē, 2010. gada 12. novembrī (12.11)
(OR. en)**

16183/10

**WTO 368
COMER 200
SPG 14
DEVGEN 336
PI 137
MAR 118
ECOFIN 722
COMPET 358
SOC 750**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Direktors *Jordi AYET PUIGARNAU* kungs,
Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā

Saņemšanas datums: 2010. gada 10. novembris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs *Pierre de BOISSIEU* kungs

Temats: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas
un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai
- Tirdzniecība, izaugsme un pasaules norises
- Tirdzniecības politika kā stratēģijas "Eiropa 2020" galvenā sastāvdaļa

Pielikumā ir pievienota Komisijas dokumenta COM(2010) 612 galīgā redakcija.

Pielikumā: COM(2010) 612 galīgā redakcija

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 9.11.2010
COM(2010) 612 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Tirdzniecība, izaugsme un pasaules norises

Tirdzniecības politika kā stratēģijas “Eiropa 2020” galvenā sastāvdaļa

{SEC(2010 1268}
{SEC(2010) 1269}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Tirdzniecība, izaugsme un pasaules norises

Tirdzniecības politika kā stratēģijas “Eiropa 2020” galvenā sastāvdaļa

1. Konteksts un pamatvirzieni

Galvenais Eiropas ekonomikas politikas mērķis ir panākt straujāku izaugsmi. Vienīgi ilgtspējīga ekonomikas izaugsme var radīt vairāk darba vietu un nodrošināt labklājību. Tomēr ekonomikas izaugsmes potenciāla kāpināšana būs liels uzdevums — uzdevums, kurš izriet no stratēģijas “Eiropa 2020”¹ trim mērķiem par gudru, iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi. Šis paziņojums ir ļoti svarīga stratēģijas “Eiropa 2020” ārējās dimensijas sastāvdaļa, un tajā izklāstīts, kāds ieguldījums šā mērķa sasniegšanā un ārpolitikā kopumā jādod ar tirdzniecības un ieguldījumu politiku. Šis paziņojums jālasa kopā ar diviem papildinošiem dokumentiem — ziņojumu par līdz šim paveikto, īstenojot 2006. gada stratēģiju “Globālā Eiropa”, un analītisku dokumentu “Trade as a driver of prosperity” (“Tirdzniecība kā labklājības virzītājspēks”).

Tendences liecina, ka atvērtā tautsaimniecībā izaugsme ir straujāka nekā noslēgtā tautsaimniecībā. Tirdzniecība kāpina ES izaugsmi, veicinot efektivitāti un inovāciju. Tā rosina ārvalstu pieprasījumu pēc mūsu precēm un pakalpojumiem. Turklāt atvērta tirdzniecība nodrošina ES patērētājiem piekļuvi plašākam preču klāstam par zemāku cenu. Eiropas atvērtība ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem (ĀTI) palielina tās konkurētspēju. Līdzīgi mūsu uzņēmumu spēja veikt ieguldījumus ārvalstīs ļauj tām augt globāli un rada darba vietas gan pašu valstī, gan ārvalstīs. Īsi sakot, nezaudējot modrību attiecībā uz pielāgošanas izmaksām, Eiropai jācenšas gūt trīs lielas priekšrocības, pateicoties atvērtākai tirdzniecībai un ieguldījumiem, proti, tā ir lielāka izaugsme, vairāk darba vietu un zemākas patēriņa cenas.

Trīs tirdzniecības liberalizēšanas ieguvumi

Ekonomikas izaugsme. Ja tiktu pabeigtas visas notiekošās sarunas (Dohas sarunu kārtā un divpusējo nolīgumu sarunas) un panākts ievērojams progress attiecībās ar stratēģiskajiem partneriem, ES IKP 2020. gadā būtu par 1 % lielāks nekā pretējā gadījumā².

Patērētāju ieguvumi. Papildus ietaupījumam, pateicoties zemākām cenām, caurmēra Eiropas patērētājs iegūst, ja piedāvājumā ir plašāks preču un pakalpojumu klāsts, un kopā tā ieguvums sasniedz aptuveni 600 euro gadā.

Ietekme uz darba tirgu. Vispāratzīts, ka ES integrācija pasaules ekonomikā, pateicoties intensīvākai tirdzniecībai, rada vairāk un labāk apmaksātas darba vietas. Vairāk nekā 36 miljoni

¹ Eiropas Komisija “Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei”, skatīt http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

² Saskaņā ar Komisijas prognozēm 1 % ES IKP 2010. gadā atbilst 120 mljrd. euro.

darba vietu Eiropā ir tieši vai netieši atkarīgas no spējas tirgoties ar pārējo pasauli. Vairāk nekā 4,6 miljoni cilvēku ES strādā uzņēmumos, kuros vairākums daļu ir japāņu un amerikāņu īpašumā³.

Avots: Eiropas Komisijas aplēses. Sīkāku informāciju skatīt dokumenta "Trade as a driver of prosperity" II.1 iedaļā.

Lai atvērtā tirdzniecības politika Eiropā būtu politiski veiksmīga, šajā darbā savstarpīguma un savstarpēju ieguvumu labad jāpiedalās pārējiem dalībniekiem gan no attīstītajām valstīm, gan jaunajiem augošajiem partneriem⁴. Tirdzniecības politika negūs sabiedrības atbalstu Eiropā, ja mums, piemēram, nebūs taisnīgas piekļuves izejmateriāliem vai ja ārvalstīs tiks liegta piekļuve publiskajam iepirkumam. ES joprojām būs atvērta tautsaimniecība, taču mēs nebūsim naivi. Jo īpaši Komisija nezaudēs modrību, aizsargājot Eiropas intereses un Eiropas darba vietas. Tā ar visiem iespējamajiem līdzekļiem apkaros negodīgu tirdzniecības praksi.

Mūsu ekonomika ir lielākā pasaulē. Tā ir arī lielākā eksportētāja. Mūsu uzņēmumi 2009. gadā eksportēja preces un pakalpojumus 1,6 kvintiljonu euro vērtībā, kas ir aptuveni 13 % no IKP. ES arī visvairāk veic un saņem ārvalstu tiešos ieguldījumus. Pielikuma 1. attēlā redzams, ka mūsu īpatsvars pasaules tirdzniecībā joprojām ir stabils, neraugoties uz jauno augošo ekonomiku straujo kāpumu. Eiropas nozīmi starptautiskajā tirdzniecībā apliecina sabiedriskā doma⁵.

2015. gadā 90 % no pasaules izaugsmes tiks ģenerēta ārpus Eiropas, turklāt trešā daļa no tās — Ķīnā vien (skatīt 1. attēlu). Tāpēc turpmākajos gados mums jāizmanto iespējas, ko sniedz lielāka izaugsme ārvalstīs, īpaši Austrumāzijā un Dienvidāzijā. Visticamāk, ka 2030. gadā jaunattīstības un jaunās augošās valstis veidos gandrīz 60 % no pasaules IKP. Patlaban šī daļa ir mazāka par 50 %⁶.

Nesen pasaules ekonomika un pasaules tirdzniecība ir būtiski mainījušās. Daudzu preču un pakalpojumu piegādes ķēdē tagad ietilpst rūpnīcas un biroji dažādās pasaules malās. Divas trešdaļas no mūsu importa ir izejvielas, kas ievērojami veicina mūsu ražošanas potenciālu. Lai mūsu uzņēmumi varētu atrasties priekšgalā, tiem nepieciešamas izejvielas, pakalpojumi un kvalificēti darbinieki no visas pasaules, turklāt stingri jāaizsargā šo uzņēmumu ieguldījumi un intelektuālais īpašums.

Tāpēc, kā tas skaidri norādīts stratēģijā "Eiropa 2020", attiecīgi jāturpina darbs pie mūsu programmas izstrādes. Joprojām ir svarīga rūpniecības un lauksaimniecības preču tarifu atcelšana, tomēr galvenais uzdevums ir cits. Izšķiroša būs tirgus piekļuve pakalpojumiem un ieguldījumiem, publiskā iepirkuma liberalizēšana, labāki nolīgumi par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un šīs aizsardzības piemērošanu, neierobežots izejmateriālu un enerģijas piedāvājums un visbeidzot reglamentējošo šķēršļu likvidēšana, tostarp veicinot starptautiskos standartus. Izmantojot tirdzniecību, mums turklāt jācenšas panākt, lai pasaules ekonomika nekaitētu videi, un jāveicina cilvēka cienīgi darba apstākļi.

Šī programma nosaka, ka mums arvien vairāk būs jānodarbojas ar saskarni starp mūsu iekšējiem noteikumiem un ārējo liberalizāciju, un septembrī Eiropadome norādīja, ka "mums jāturpina ES

³ D. Hamilton, J. Quinlan "The transatlantic economy 2010", Transatlantisko attiecību centrs, Džonsa Hopkina Universitāte, un "Basic Survey of Overseas Business Activities", 2010, METI, Japāna.

⁴ Eiropadomes secinājumi, 2010. gada 16. septembris.

⁵ Saskaņā ar 2010. gada septembrī veikto "Īpašo Eiropabarometra apsekojumu Nr. 357" par starptautisko tirdzniecību 65% respondentu uzskata, ka ES ir ļoti daudz ieguvusi, pateicoties starptautiskajai tirdzniecībai, savukārt 64 % uzskata, ka Eiropas produkti labi konkurē ar citu valstu produktiem.

⁶ Salīdzinājumā ar 49 % 2010. gadā; skatīt ESAO (2010) "Perspectives on Global Development: Shifting Wealth".

iekšējās un ārējās politikas kā kopuma saskanīguma un papildināmības veicināšana”⁷. Piemēram, visaptverošāks iekšējais pakalpojumu tirgus un sistemātiskāka sadarbība reglamentējošajā jomā ar lielākajām trešajām valstīm atvieglos starptautisko pakalpojumu tirdzniecību un šķēršļu likvidēšanu aiz robežām.

Mēs darbosimies daudzpusējā līmenī, izmantojot PTO, un divpusēji. Dohas sarunu kārtā joprojām ir mūsu lielākā prioritāte. Tomēr divpusēja rīcība neizslēdz daudzpusēju rīcību. Drīzāk spēkā ir pretējais — liberalizācija veicina liberalizāciju.

Tāpēc lielu daļu enerģijas veltīsim darbam pie līdzsvarotiem brīvās tirdzniecības nolīgumiem, kurus Komisija stratēģijā “Globālā Eiropa” pasludinājusi par prioritāriem. Drīz gūsim pirmos lielos rezultātus, proti, tā būs Dienvidkorejas nolīguma apstiprināšana. Tās bija sarežģītas sarunas, un mums nevajadzētu ļauties ilūzijām, jo ES pieprasītās koncesijas un kompromisi, kas nepieciešami turpmākajiem nolīgumiem, būs vēl grūtāk risināmi jautājumi.

Vienlaikus mums jāturpina darbs, lai pabeigtu Dohas sarunu kārtu un nostiprinātu PTO. Dohas mehānismi ir novecojuši. Šis mērķis ļoti precīzi jāīsteno ne tikai ekonomisko ieguvumu dēļ, bet arī lai apliecinātu PTO vadošo nozīmi pasaules tirdzniecības sistēmā.

Tomēr Dohas nolīgumā nebūs atbildes uz jaunākiem jautājumiem, kuriem būtu jāvelta uzmanība, strādājot ar pasaules tirdzniecības noteikumiem. Laiks pārdomāt par turpmākajiem pasākumiem pēc Dohas, un šim nolūkam Komisija izveidos izcilu pārstāvju grupu.

Tiklīdz visi BTN, kuri tiek apspriesti vai apsvērti, būs apstiprināti, ES būs preferenciāli tirdzniecības nolīgumi ar vairāku PTO locekļu. Tomēr kopā tie attiecas tikai uz 50 % no mūsu tirdzniecības. Vienlīdz svarīgi ir padziļināt mūsu tirdzniecības un ieguldījumu attiecības ar citām lielām pasaules tautsaimniecībām, proti, ASV, Ķīnu, Japānu un Krieviju.

Mēs nostiprināsim sadarbību ar šīm valstīm, izmantojot forumus, kas izveidoti šim nolūkam. Mēs novērtēsim, vai šie forumi pilda savu uzdevumu vai arī mums jāmeklē citi ceļi, lai veicinātu sadarbību ar šīm valstīm. Galvenais jautājums sadarbībā ar ASV un Japānu būs ārpustarifu tirdzniecības un ieguldījumu šķēršļu likvidēšana, galvenokārt izmantojot sadarbību reglamentējošajā jomā.

Ar mūsu otro nozīmīgāko tirdzniecības partneri Ķīnu ir saistītas gan lielākās iespējas, gan grūtākie uzdevumi. Ņemot vērā tās milzīgo izaugsmes potenciālu, Ķīna ir nozīmīga eksporta noieta un ieguldījumu partnere. Tomēr nevar noliegt, ka daži Ķīnas īstenotie rūpniecības un makroekonomikas politikas virzieni pamatojas uz t.s. valsts kapitālisma pieeju. Līdzīgi ir ar Krieviju — mūsu lielāko tiešo kaimiņu.

Ar tirdzniecības palīdzību vajadzētu panākt sociālās iekļaušanas uzlabojumus gan pasaulē, gan ES. Jaunattīstības valstīs, kuras iesaistījušās pasaules tirdzniecībā un ražošanas ķēdēs, strauji pieauguši ienākumi un nodarbinātība, kā arī ievērojami mazinājusies nabadzība. ES tirdzniecības politika palīdz nabadzīgākajām tautsaimniecībām, piedāvājot arī ievērojamas vienaspusējas tirdzniecības preferences. Vispār mēs izmantojam rūpīgi diferencētu pieeju atkarībā no mūsu partneru attīstības līmeņa. Mēs regulāri pārliecināmies par saskanību ar attīstības politikas virzieniem, piemēram, nabadzības apkarošanas jomā.

⁷ Eiropadomes secinājumu I pielikuma a) punkts, 2010. gada 16. septembris.

Vienlaikus, pateicoties tirdzniecības atvērtībai, attīstītajās tautsaimniecībās, tostarp ES, turpinās labklājības, nodarbinātības un algu līmeņa kāpums. Atvērti tirgi rada darba vietas. Tomēr mēs arī atzīstam, ka dažkārt var rasties lielas pielāgošanas izmaksas konkrētās jomās vai nozarēs, tāpēc mums vajadzīga atbilstoša valsts un Eiropas sociālā un darba tirgus politika, lai atbalstītu darbiniekus un uzņēmumus pielāgošanās procesā. Šis apsvērums jāatspoguļo arī mūsu budžeta prioritātēs atbilstoši Komisijas budžeta pārskatīšanai 2010. gada oktobrī⁸. Gatavojot šo paziņojumu, mēs organizējam plašu apspriešanos ES. Pamatojoties uz šo apspriešanos un iekšējiem apsvērumiem, sagatavojām galvenos tirdzniecības politikas programmas elementus, pie kuriem Komisija plāno strādāt šajā pilnvaru periodā. Komisija to darīs, izmantojot Lisabonas līguma jauno institucionālo sistēmu; šī jāuzskata par svarīgu iespēju, jo tādējādi ES tirdzniecības politika kļūs pārredzamāka un leģitīmāka, Eiropas Parlaments varēs iesaistīties tirdzniecības problēmu risināšanā un tiks radīti priekšnoteikumi, lai savstarpēji pastiprinātu pasākumus tirdzniecībā un ārlietās gan Briselē, gan ES delegācijās 136 pasaules valstīs.

Šis paziņojums ir jāuzskata gan par stratēģijas “Eiropa 2020” ārējās dimensijas pamatelementu, gan par dokumentu, kurā skaidri pausts Eiropas nodoms aktīvi un pašapzinīgi piedalīties tirdzniecības politikas programmas veicināšanā G20 valstu pasākumos un visos attiecīgajos pasaules tirdzniecības forumos. Patiesi atvērtiem tirgiem būs izšķiroša nozīme, nodrošinot spēcīgu, ilgtspējīgu un līdzsvarotu izaugsmi, par kuru G20 valstu vadītāji vienojās Toronto sammitā.

2. Turpmākajiem uzdevumiem atbilstoša tirdzniecības un ieguldījumu politika

2.1. Gudra izaugsme — ātri ceļā uz nākotni

Mūsu ekonomikas nākotne atkarīga no konkurētspējas nodrošināšanas, izmantojot inovatīvus, augstvērtīgus produktus, kas savukārt veicina ilgtermiņa un labi apmaksātu darba vietu izveidi⁹. Paplašinot darbības jomu, lai iekļautu turpmāk minētos jautājumus, jāpanāk, lai tirdzniecības politika atbilstu šīm prasībām.

- Efektīva globāla ražošanas piegādes ķēde nevar iztikt bez spēcīga atbalsta, ko nodrošina transporta, sakaru, finanšu, uzņēmumu un profesionālie pakalpojumi. **Pakalpojumi** veido 70 % no pasaules preču un pakalpojumu izlaides un tikai aptuveni vienu piektdaļu no pasaules tirdzniecības. Mazais pakalpojumu īpatsvars kopējā tirdzniecības apjomā daļēji izskaidrojams ar dabiskajiem šķēršļiem (daži pakalpojumi pēc definīcijas nav tirgojami), tomēr liela nozīme ir arī tirdzniecības šķēršļiem. Atlikušie pakalpojumu tirdzniecības šķēršļi lielākoties ir daudz nozīmīgāki nekā šķēršļi apstrādes rūpniecībā. Lēstie tarifu ekvivalenti parasti ir lielāki par 20 %, bieži pat ievērojami lielāki (skatīt 2. tabulu). Ar visiem pieejamajiem līdzekļiem mēs mēģināsim panākt, lai mūsu nozīmīgākie attīstīto valstu un jauno augošo valstu tirdzniecības partneri nodrošinātu atvērtākus tirgus mūsu pakalpojumu sniedzējiem atbilstoši iespējām, ko ES iekšējais tirgus piedāvā trešo valstu pakalpojumu sniedzējiem, vienlaikus saglabājot mūsu mērķus saskaņā ar 2005. gada UNESCO konvenciju par kultūras daudzveidību. Mēs turpināsim dažām kaimiņvalstīm (piemēram, Ukrainai, Moldovai, Kaukāza valstīm, Ēģiptei, Jordānijai, Marokai un Tunisijai) piedāvāt iesaistīties iekšējā tirgū tādās nozarēs kā finanšu, pasta un sakaru pakalpojumi.

Kā ierosināts sabiedriskajā apspriešanas procesā, mums jācenšas panākt, lai trešo valstu

⁸ Eiropas Komisijas paziņojums par budžeta pārskatīšanu, 19.10.2010., 15. lpp.

⁹ Eiropas Komisijas paziņojums “Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīva “Inovācijas Savienība””, COM(2010) 546, galīgā redakcija, 6.10.2010.

noteikumi pakalpojumu jomā būt atvērti, nediskriminējoši, pārredzami un sabiedrības interesēs un lai mūsu piekalpojumu sniedzēji varētu labāk nodarboties ar uzņēmējdarbību. Visbeidzot tehnoloģijas pārmaiņas rada jaunus pakalpojumus un nodrošina pārrobežu pakalpojumu tirgojamību, tāpēc, izmantojot tirdzniecības nolīgumus, būtu jārod iespēja nepieļaut jaunu šķēršļu noteikšanu minēto pakalpojumu tirdzniecībā.

- Kapitāla aprīte un **ĀTI** ir ievērojami palielinājušās. Pašlaik aptuveni puse pasaules tirdzniecības notiek starp starptautisku uzņēmumu meitasuzņēmumiem, kas tirgojas ar preču starpproduktiem un starppakalpojumiem. Komisija ir ierosinājusi visaptverošas Eiropas ieguldījumu politikas pasākumus¹⁰, lai labāk apmierinātu visu dalībvalstu ieguldītāju vajadzības. Tā mēģinās iekļaut jautājumus par ieguldījumu aizsardzību līdz ar ieguldījumu liberalizāciju notiekošajās tirdzniecības sarunās. Lai to izdarītu, tā drīz ierosinās atjaunināt attiecīgos sarunu norādījumus, sākot no sarunu norādījumiem ar Kanādu, Singapūru un Indiju. Turklāt Komisija apsver, vai būtu vērts noslēgt atsevišķus ieguldījumu nolīgumus ar citām valstīm, piemēram, Ķīnu.
- **Publiskais iepirkums** ir joma, kurā ES uzņēmumiem ārvalstu tirgi ir īpaši nepieejami. Publiskais iepirkums veido vairāk nekā 10 % no IKP lielajās rūpniecības valstīs un arvien lielāku īpatsvaru jaunajās augošajās ekonomikās; publiskā iepirkuma līgumi nodrošina uzņēmējdarbības iespējas jomās, kurās ES rūpniecība ir īpaši konkurētspējīga. Tās ir tādas nozares kā sabiedriskais transports, medicīnas ierīces, farmaceitiskie produkti un ekoloģiskas tehnoloģijas. Mēs turpināsim darbu, lai panāktu, ka ārvalstis arvien vairāk atver iepirkumu tirgu, un mēs jo īpaši cīnīsimies pret diskriminējošu praksi. Mēs aktīvi risinām jautājumu par mūsu uzņēmumu labāku piekļuvi gan divpusējās sarunās, gan saistībā ar PTO nolīgumu par publisko iepirkumu. Mēs cenšamies panākt, lai Ķīna iespējami drīz pievienotos publiskā iepirkuma nolīgumam, pamatojoties uz vērienīgu piedāvājumu atbilstoši Ķīnas PTO iestāšanās saistībām. Taču, lai gan mūsu tirgus būtībā jau ir atvērts, mūsu nozīmīgāko tirdzniecības partneru tirgi ir atvērti daudz mazākā pakāpē, īpaši reģionālā un vietējā līmenī (skatīt pielikuma 4. tabulu). Tāpēc Komisija 2011. gadā iesniegs ES tiesību akta priekšlikumu, lai panāktu lielāku simetriju publisko iepirkumu tirgus piekļuvē attīstītajās valstīs un lielajās jaunajās augošajās ekonomikās; mēs pamatosimies uz mūsu starptautisko saistību īstenošanu. Līdzīgi būtu jābūt lielākai simetrijai attiecībā uz piekļuvi pētniecības un izstrādes programmām trešās valstīs, lai tā atbilstu mūsu lielajai atvērtības pakāpei, kā apspriests nesenajā paziņojumā par inovācijas Savienību¹¹.
- Tirdzniecība un ieguldījumu plūsmas ir galvenie elementi, **izplatot inovācijas un jaunas tehnoloģijas** ES un pārējā pasaulē. Tas attiecas gan uz “jaunām” nozarēm, piemēram, telesakariem, un “tradicionālākām” nozarēm, piemēram, tekstilizstrādājumu ražošanu, izmantojot augstās tehnoloģijas. Mēs aizstāvam moratorija pagarināšanu par elektroniskās tirdzniecības tarifiem un turpināsim darbu, lai atjauninātu 1996. gada **PTO Informācijas tehnoloģijas nolīgumu** ar nolūku paplašināt tā jomu, novērst šo produktu ārpustarifu tirdzniecības šķēršļus, piemēram, divkārtšo atbilstības pārbaudi, un ģeogrāfiski paplašināt piederību nolīgumam¹².
- **Reglamentējošiem šķēršļiem** preču, pakalpojumu un ieguldījumu tirdzniecībā ir ļoti negatīva ietekme, īpaši ja reglamentējošos šķēršļus noteikuši mūsu lielākie tirdzniecības partneri, ņemot vērā mūsu tirdzniecības un ieguldījumu attiecības ar tiem. Īpašas bažas rada tas, ka nav pieņemti un/vai netiek izmantoti starptautiskie standarti un ir ieviestas sarežģītas sertificēšanas vai

¹⁰ COM (2010) 343, 7.7.2010.

¹¹ Sk. 9. zemsvītras piezīmi.

¹² Skatīt ES priekšlikumu PTO dokumentā G/IT/W/28, 2008. gada 15. septembris.

kontroles prasības, tostarp attiecībā uz rūpniecības ražojumiem un mūsu lauksaimniecības un zvejniecības eksporta precēm. Valstīm ir tiesības pašām noteikt sabiedriskās kārtības aizsardzības līmeni un to attiecīgi pielāgot, piemēram, augsta līmeņa cilvēku veselības, drošības un vides aizsardzības saglabāšana; protams, noteikumi ir arī jāpiemēro. Zinot, ka šādi noteikumi ir pieņemti un tiek piemēroti, patērētāji bauda drošību, izdarot importētu vai iekšzemē ražotu preču vai pakalpojumu pirkumus.

- Lai gan dažos gadījumos normatīvo aktu atšķirības vai kopēju standartu vai savstarpējas atzišanas neesība var būt attaisnojama, bieži šāda situācija rada ievērojamas uzņēmējdarbības izmaksas mūsu uzņēmumiem ārvalstīs. Ārpustarifu šķēršļus grūti izteikt skaitliski, tomēr tie bieži ir tirdzniecības domstarpību iemesls un saistīto tirdzniecības izmaksu samazināšana var radīt ievērojamus ietaupījumus¹³. Lielāka sadarbība reglamentējošajā jomā, gan lai starptautiski veicinātu (noteikumu, standartu, testēšanas un sertificēšanas prakses) līdzvērtību vai konvergenci, gan lai iespējami samazinātu nevajadzīgās reglamentēšanas izmaksas pasaulē, ir svarīgs mūsu tirdzniecības, īpaši ar nozīmīgākajiem partneriem, attiecību aspekts vai BTN vai līdzīgu sarunu daļa; tomēr vēl ir daudz darba. Mēs mudināsim mūsu nozīmīgākos tirdzniecības partnerus pievienoties un veicināt esošās nozaru reglamentējošās konverģences iniciatīvas, piemēram, ANO Eiropas Ekonomikas komisijas (EEK) noteikumus par automobiļiem, un aktīvi piedalīties starptautisko standartu vai kopīgas reglamentējošās pieejas izstrādē daudzās nozarēs. Pieredze tiešām liecina, ka gan labi izveidotajās ES rūpniecības nozarēs, piemēram, automobiļu, darbgaldu un ķīmisko vielu nozarē, gan strauji augošajās nozarēs, piemēram, interneta pakalpojumos vai biotehnikā, ir daudz vieglāk risināt potenciālo šķēršļu problēmas, *pirms* prakse ir nostiprinājusies.
- Protams, krietni daudz trešo valstu atzīst ES reglamentējošās sistēmas priekšrocības vienotajā tirgū un ir attiecīgi pielāgojušas savus noteikumus. Tomēr, palielinoties ekonomikas globalizācijai, mūsu noteikumu sagatavošanā jābūt ļoti uzmanīgiem, ņemot vērā starptautisko kontekstu un palīdzot uzņēmumiem saglabāt konkurētspēju. Starp ārējās tirdzniecības tirgu atvēršanu un iekšējā tirgus reformām bieži patiesi vērojama mijiedarbība, ja abos gadījumos vēlamies samazināt nevajadzīgo reglamentējošo šķēršļu izmaksas, kas traucē preču, pakalpojumu un ieguldījumu apriti. Jāstrādā vairāk, lai palielinātu iekšējās un ārējās politikas pasākumu efektivitāti un līdz ar to nostiprinātu Eiropas konkurētspēju pasaules tirgū¹⁴. Komisija pārbaudīs, kā pastiprināt savstarpējo mijiedarbību starp iekšējiem un ārējiem reglamentējošiem pasākumiem un kā uzlabot koordināciju starp šīm jomām attiecībā uz valdības reglamentēšanu un starptautiskiem standartiem, īpaši ņemot vērā turpmākos tiesību aktus. Šie jautājumi ir aplūkoti arī Komisijas paziņojumā “Ceļā uz aktu par vienoto tirgu”¹⁵.
- Turklāt jānodrošina, ka **cilvēku pagaidu pārvietošanās**, lai sniegtu pakalpojumus¹⁶, palīdz mūsu pakalpojumu sniedzējiem un ieguldītājiem kļūt konkurētspējīgākiem gan ES, gan ārvalstīs. Lai mūsu uzņēmumi un pētniecības centri joprojām būtu priekšgalā inovācijas ziņā, ir būtiski, lai ES tirgū varētu iesaistīties visaugstāk kvalificētie speciālisti. Līdzīgi mūsu uzņēmumiem jāvar pārcelt Eiropas uzņēmumu vadītājus un ekspertus uz to filiālēm ārvalstīs. Mums jāpiedāvā tādi

¹³ Dienestu darba dokuments “Trade as a driver of prosperity”, III.2 nodaļa “Preču ārpustarifu reglamentējošie šķēršļi”.

¹⁴ Skatīt Konkurētspējas padomes secinājumus “Iekšējā tirgus prioritātes nākamajā desmitgadē”, 4.12.09., 6. un 14. punkts.

¹⁵ COM(2010) 608, 27.10.2010.

¹⁶ PTO to sauc par “Mode 4 services liberalisation” jeb fizisko personu, kas atrodas ārvalstīs, pakalpojumu liberalizēšanu.

paši noteikumi mūsu partneruzņēmumiem, ja vēlamies arī turpmāk gūt labumu no viņu ieguldījumiem ES un ar tiem saistītajām darba vietām. Šajā sakarā ierosinātajai direktīvai par noteikumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo pārcelšanas atļaujām uzņēmuma iekšienē jāpalīdz radīt stabilu un atvērtu vidi trešo valstu valstspiederīgo pārcelšanai darbam uzņēmuma iekšienē ES.

2.2. Iekļaujoša izaugsme ES un ārvalstīs

Lai gan mēs iegūstam, pateicoties globalizācijai, cilvēki Eiropā, bez šaubām, ir noraizējušies par iespējamām negatīvākām sekām, īpaši attiecībā uz nodarbinātību¹⁷; vienlaikus tiek aicināts izstrādāt politiku, ar ko nodrošināt vairāk iespēju jaunattīstības valstīm.

- Kopumā **atvērta tirdzniecība rada vairāk darba vietu**, tomēr spēcīgāka izaugsme nosaka vajadzību pārvietot resursus uz nozarēm, kurās ir labāki rezultāti, tāpēc dažās nozarēs tā var izraisīt darba vietu zudumu. Tādējādi tirgus atvēršana jāpapildina ar politikas pasākumiem, lai nodrošinātu, ka cilvēki spēj pielāgoties šīm pārmaiņām. Lai gan dalībvalstu pienākums ir pieņemt pareizu sociālo, izglītības un darba tirgus politiku, ES vēl sniedz papildu atbalstu, izmantojot virkni instrumentu (tostarp struktūrfondus). Viens no instrumentiem ir **Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds (EGF)**. Paplašinot un vienkāršojot EGF, ES varētu vairāk darīt, lai palīdzētu dažādās nozarēs darbu zaudējušajiem pielāgoties un pārkvalificēties, šādi mazinot atsevišķu lielu traucējumu negatīvo ietekmi dalībvalstīs.
- Iekļaušana ir vienlīdz svarīga ārpus ES robežām. Esam apņēmušies veicināt ilgtspējīgu attīstību, starptautiskos darba standartus un cilvēka cienīgu darbu arī ārpus ES. Protams, jaunattīstības valstu integrēšana globālajā tautsaimniecībā palīdz apkarot nabadzību un veicina labākus darba apstākļus. Šo pieeju ES izmanto **ekonomisko partnerattiecību nolīgumos** ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna valstīm, proti, tā ir attīstības veicināšana, veicinot reģionālo integrāciju, tirdzniecības un ieguldījumu iespēju radīšana un ekonomikas pārvaldības uzlabošana.
- 2011. gada sākumā mēs ierosināsim ES “**Vispārējās preferenču sistēmas**” reformu. Tajā *inter alia* paredzēts pievērsties to valstu priekšrocībām, kurām tās visvairāk vajadzīgas, un tām, kuras efektīvi īsteno starptautiskos darba standartus un cilvēktiesību, vides aizsardzības un labas pārvaldības principus.
- Komisija 2011. gada sākumā pieņems **paziņojumu par tirdzniecību un attīstību**. Tajā plašā spektrā atspoguļos, kā mūsu tirdzniecības politika vislabāk var veicināt attīstību, piemēram, īpašu un diferencētu režīmu noteikšana jaunattīstības valstīm, ar tirdzniecību saistītu reformu veicināšana un strukturālu šķēršļu novēršana, tām integrējoties pasaules tirdzniecībā. Turklāt šajā paziņojumā būs ierosinājumi par to, kā tirdzniecība var palīdzēt **dabas katastrofās**, piemēram, līdzīgi kā zemestrīcē Haiti vai nesēnajos plūdos Pakistānā cietušajām trešām valstīm.

2.3 Ilgspējīga izaugsme ES un ārvalstīs

Ar tirdzniecības politiku jāturpina atbalstīt videi nekaitīgu izaugsmi un mērķus saistībā ar klimata pārmaiņām, īpaši panākt mazākas oglekļa dioksīda emisijas. Jānodrošina, lai mūsu rūpniecība būtu

¹⁷ Saskaņā ar “Īpašo Eirobarometra apsekojumu Nr. 357” 30 % no aptaujātajiem, kuri uzskata, ka pašlaik negūst labumu no starptautiskās tirdzniecības, to pamatoja ar ietekmi uz nodarbinātību. Respondenti uzskata, ka galvenajai ES tirdzniecības politikas prioritātei jābūt darba vietu radīšanai ES.

spējīga konkurēt nākotnes ilgtspējīgajā ekonomikā, tostarp zivsaimniecības un lauksaimniecības nozarē, kurās tiks veiktas turpmākas reformas.

- Attiecībā uz **klimata pārmaiņām** mūsu prioritāte joprojām ir globāls nolīgums, kurā mērķi par samazināšanu attiecas uz visām valstīm. Ar tirdzniecības politiku jāturpina apkarot klimata pārmaiņas, likvidējot šķēršļus vides aizsardzības preču un pakalpojumu tirdzniecībā¹⁸. Komisija joprojām uzskata, ka iespēja īstenot pielāgošanas pasākumus pie robežām rada virkni jautājumu, kā izklāstīts Komisijas nesen izstrādātajā paziņojumā¹⁹.
- Plašākā skatījumā ar tirdzniecības politiku jāturpina **atbalstīt un veicināt videi nekaitīgu izaugsmi** pasaulē tādās jomās kā enerģētika, resursu efektivitāte un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība. Mēs arī turpmāk pievērsīsim īpašu uzmanību tādu **nodaļu iekļaušanai** mūsu tirdzniecības nolīgumos, **kuras veiktas ilgtspējīgai attīstībai**, un ciešai sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību.
- Lai saglabātu ES tautsaimniecības konkurētspēju, stratēģiski svarīgi ir panākt **ilgtspējīgu un netraucētu nodrošinājumu ar izejmateriāliem un enerģiju**. To skaidri uzsvēruši daudzi sabiedriskās apspriešanas dalībnieki no uzņēmumiem un pilsoniskās sabiedrības. Dažas valstu valdības ārpus ES īsteno rūpniecības politiku, kuras rezultātā rodas piegādes problēmas un citi traucējumi. 2008. gada dokumentā par izejmateriālu stratēģiju²⁰ Komisija iepazīstināja par visaptverošu pieeju dažādās politikas jomās, tostarp tirdzniecības politikā, lai nodrošinātu izejmateriālu piegādi ES uzņēmumiem. Komisija patlaban izstrādā un līdz 2010. gada beigām sagatavos jaunu paziņojumu par stratēģijas īstenošanu un tālāko rīcību. Mēs vēlamies maksimāli izmantot spēkā esošos tirdzniecības noteikumus un turpināsim strādāt, lai izveidotu eksporta ierobežojumu uzraudzības mehānismu, vienotos par noteikumiem notiekošajās divpusējās sarunās un turpinātu izpēti par daudzpusēju noteikumu iespējamību, piemēram, par ESAO nolīgumu, pamatojoties uz “paraugpraksi”. Arī turpmāk jāizmanto šī pieeja un mūsu dialogs ar trešām valstīm par šo jautājumu, lai panāktu pilnīgu atbildsmi attīstības mērķiem par nabadzības apkarošanu un labu pārvaldību, tomēr ir vērts uzsvērt, ka izejmateriālu piegādes ierobežojumi bieži rada nopietnu kaitējumu citām jaunattīstības valstīm. Tāpēc mums jārisina šī problēma.
- Attiecībā uz **enerģētiku** mēs izmantosim gan mūsu divpusējās, gan daudzpusējās sarunas, lai iekļautu tirdzniecības noteikumus, kas palīdzēs dažādot enerģijas piegādes (arī energoapgādes drošības labad), liberalizēt tranzītu un veicinās tirdzniecību ar ilgtspējīgu enerģiju, ja šķēršļi trešās valstīs traucēs straujajai ES atjaunojamo energoresursu nozares attīstībai.

¹⁸ Sk. 13. zemsivētras piezīmi.

¹⁹ Komisijas 2010. gada 26. maija paziņojums (2010) 265, “Dažādu iespēju analīze, kā panākt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu par vairāk nekā 20 %, un oglekļa emisiju pārvirzes riska analīze”.

²⁰ COM(2008) 699, 4.11.2008., “Izejvielu iniciatīva: apmierināt pamatvajadzības izaugsmei un nodarbinātībai Eiropā” un COM(2010) 614, 27.10.2010., “Integrēta rūpniecības politika globalizācijas laikmetam — prioritāte konkurētspējai un ilgtspējai”.

3. Sarunu programmas atjaunināšana, lai veicinātu izaugsmi

Šā paziņojuma pirmajā daļā un papildinošajos dokumentos skaidrots, kā tirdzniecības politika veicina izaugsmi. Tā veido stratēģijas “Eiropa 2020” ārējo dimensiju. Mūsu prioritātei tirdzniecības politikā patlaban jābūt labākas piekļuves nodrošināšanai nozīmīgākajām un visstraujāk augošajām pasaules tautsaimniecībām, jo īpaši izmantojot vērienīgus tirdzniecības nolīgumus.

3.1. Dohas sarunu kārtas noslēgums un daudzpusējas noteikumu sistēmas izveide

Neraugoties uz lēno progresu, mūsu galvenā prioritāte joprojām ir Dohas sarunu kārtas pabeigšana. Iespējamie ieguvumi ir pārāk svarīgi, lai tos ignorētu. 2011. gadā paveras labākā iespēja pabeigt vērienīgu, līdzsvarotu un visaptverošu nolīgumu, kurā lielu ieguldījumu devuši *visi* nozīmīgie dalībnieki un kurš *visiem*, gan lielajiem, gan mazajiem dalībniekiem, varētu nodrošināt priekšrocības. Dohas sarunu kārtā ir pietiekami ietekmīgs pasākums, kas varētu būtiski ietekmēt pasaules ekonomiku. Pasaules tirdzniecības apjoms varētu palielināties par vairāk nekā 300 miljardiem euro gadā, turklāt pasaules ienākums varētu pieaugt par vairāk nekā 135 miljardiem euro²¹.

Veiksmīgs Dohas sarunu kārtas noslēgums apliecinātu, ka galvenais faktors ir daudzpusēja tirdzniecības liberalizācija un noteikumu izstrāde. Tas apliecinātu, ka PTO ir ietekmīgs instruments pret protekcionisma izraisītu kritumu — vienu no galvenajām atšķirībām starp mūsdienu krīzi un pagājušā gadsimta 30. gadu krīzi. Mēs labāk izmantosim PTO pārraudzības un uzraudzības jaudu un aicināsim to pastiprināt. Tas varētu nozīmēt tirdzniecības politikas labāku savstarpēju pārskatīšanu, pārredzamību un daudzpusēju kontroli, lai apturētu iespējamās protekcionisma tendences, nostiprinātu spēkā esošos tirdzniecības nolīgumus un noteikumus un uzlabotu tirdzniecības praksi trešās valstīs. Turklāt arī turpmāk mēs par prioritāti noteiksim citu valstu pievienošanos. Visbeidzot mēs centīsimies nostiprināt unikālo PTO strīdu risināšanas sistēmu. Tas nozīmē, ka jāpastiprina procesa tiesiskais aspekts un jāpiešķir PTO sekretariātam vairāk resursu šīm vajadzībām.

Stiprinot PTO kā galveno organizāciju, kura līdzās citiem dalībniekiem, piemēram, G20, risina uzdevumus saistībā ar globālās ekonomikas pārvaldību, iegūsim ilgtermiņa sistēmiskas priekšrocības. Tāpēc mēs izveidosim izcilu personu grupu no attīstītajām un jaunattīstības valstīm, lai saņemtu neatkarīgu ekspertu ieteikumus, kas palīdzēs izveidot Eiropas viedokli par PTO turpmāko darba programmu un darbību pēc Dohas sarunu kārtas.

3.2. Pabeigt notiekošo brīvo tirdzniecības nolīgumu (BTN) sarunu programmu

Programmā “Globālā Eiropa” paredzēta jauna vērienīgu divpusējo tirdzniecības nolīgumu ar nozīmīgiem tirdzniecības partneriem paaudze. Dažas jaunās augošās ekonomikas jau veido ievērojamu un arvien lielāku pasaules tirdzniecības daļu. Nosakot mūsu prasības, mēs turpināsim ņemt vērā mūsu tirdzniecības partneru atšķirīgos attīstības līmeņus. Tomēr šī programma ir pareizais darba virziens, un jau gūti pirmie rezultāti.

Tā ir būtiska un ļoti grūta programma, jo šie jaunie tirdzniecības nolīgumi ir plašāki par importa tarifiem, kuru nozīme ir samazinājusies; šajos nolīgumos risinātas problēmas saistībā ar reglamentējošiem preču un ieguldījumu aprites šķēršļiem, intelektuālā īpašuma tiesībām, publisko

²¹ CEPII “Economic Impact of potential outcome of the DDA”, noslēguma ziņojums Eiropas Komisijas uzdevumā, 2009. gada februāris.

iepirkumu, inovāciju aizsardzību, ilgtspējīgu attīstību (proti, cilvēka cienīgu darbu, darba standartiem un vides aizsardzību) un citiem svarīgiem jautājumiem.

Tomēr ieguvumiem būtu jābūt ievērojamiem. Kad visas šīs notiekošās sarunas būs veiksmīgi pabeigtas,

- aptuveni puse no ES ārējās tirdzniecības darījumiem notiks saskaņā ar brīvās tirdzniecības nolīgumiem;
- vidējais ES eksporta tarifs samazināsies aptuveni uz pusi (līdz aptuveni 1,7 %), savukārt vidējais ES importa tarifs samazināsies aptuveni par piektdaļu (līdz 1,3 %²²); un
- kopumā šiem dažādajiem BTN atbilstoši turpmākajai tirdzniecības politikai jāveicina izaugsme, jo ilgtermiņa perspektīvā ES IKP būs līdz pat 0,5 % lielāks²³.

Esam veiksmīgi pabeiguši BTN sarunas ar Koreju, Peru, Kolumbiju un Centrālameriku. Uz priekšu ievērojami pavirzījušās sarunas ar Persijas līča valstīm, Indiju, Kanādu un Singapūru. Mēs atsākām sarunas ar *MERCOSUR* reģionu. Mūsu pašreizējā plāna prioritāte joprojām ir uz konkurētspēju vērsto BTN pabeigšana. Mums optimāli jāizmanto strauji augošā reģionālā tirdzniecība Austrumāzijā un jārīkojas mūsu stratēģiskajās ekonomiskajās interesēs minētajā reģionā, tostarp iesaistoties šā reģiona strauji augošajā brīvo tirdzniecības zonu tīklā. Tāpēc mēs mēģināsim paplašināt un pabeigt divpusējās sarunas ar *ASEAN* valstīm, sākot ar Malaiziju un Vjetnamu, un padziļināt mūsu tirdzniecības un ieguldījumu attiecības ar Tālajiem Austrumiem.

Vienlaikus un lai izveidotu kopīgu labklājības zonu ar Eiropas kaimiņvalstīm, mēs turpināsim darbu pie padziļinātiem un visaptverošiem brīvās tirdzniecības nolīgumiem (*DCFTA*) attiecīgajā Austrumu partnerattiecību un Eiropas un Vidusjūras valstu partnerattiecību sistēmā, piedāvājot reģiona valstīm piedalīties iekšējā tirgū, tiklīdz būs izpildīti nosacījumi. Tas joprojām ir spēcīgs pārmaiņu virzītājspēks, kurā izmanto reglamentējošo konvergenci un tarifu un citu šķēršļu likvidēšanu vienlaikus ar asociācijas nolīgumu sarunām, lai politiskās asociācijas kontekstā nodrošinātu ekonomisku integrāciju.

Īsi sakot, programmas īstenošana ievērojami uzlabotu veidu, kādā notiek mūsu tirdzniecība ar pārējo pasauli.

3.3. Mūsu stratēģisko ekonomisko partneru iesaistīšana tirdzniecības, ieguldījumu un reglamentējošā konverģencē

Eiropadome septembrī pasludināja intensīvāku tirdzniecību ar ES stratēģiskajiem partneriem par nozīmīgu mērķi, aicinot veikt konkrētus pasākumus, lai “nodrošinātu, ka tiek noslēgti vērienīgi brīvās tirdzniecības nolīgumi, Eiropas uzņēmumi iegūst labāku tirgus piekļuvi un tiek padziļināta reglamentējošās jomas sadarbība ar lielākajiem tirdzniecības partneriem”. Turklāt Eiropadome atgādināja, ka šīm partnerattiecībām jābūt “vērstām divos virzienos, pamatojoties uz savstarpējām interesēm un priekšrocībām, un apziņu, ka visiem dalībniekiem ir gan tiesības, gan pienākumi”²⁴.

²² Dienestu darba dokuments “Trade as a driver of prosperity”, III.1 iedaļa; tas attiecas galvenokārt uz rūpniecības ražojumu tarifiem.

²³ Skatīt dienestu darba dokumenta “Trade as a driver of prosperity” II iedaļu.

²⁴ Eiropadomes sanāksmes secinājumu 4. punkts, 2010. gada 16. septembris.

Nemot vērā ekonomikas lielumu un potenciālu, kā arī ietekmi uz pasaules ekonomiku, īpaša uzmanība mūsu tirdzniecības politikā jāpievērš ASV, Ķīnai, Krievijai, Japānai, Indijai un Brazīlijai. Dažādu iemeslu dēļ mūsu ekonomiskajām attiecībām ar šīm valstīm ir stratēģiska nozīme ES. Mums tās jānosaka par vēl lielāku prioritāti. Patlaban mēs risinām intensīvas sarunas ar Indiju par BTN. Pēc tam, kad būs pabeigtas nesen atsāktās sarunas par ES un *MERCOSUR* asociācijas nolīgumu, vēlamies pārveidot attiecības ar Brazīliju.

Pašreizējās attiecības ar pārējiem četriem stratēģiskajiem ekonomiskajiem partneriem un ar tiem saistītās perspektīvas ir izklāstītas turpmāk.

ASV ir nozīmīgākais ES tirdzniecības un ieguldījumu partneris. Neraugoties uz dažām domstarpībām, transatlantiskās tirdzniecības un ieguldījumu attiecības raksturo lielāka brīvība nekā citur pasaulē. Atlikušie nozīmīgākie šķēršļi attiecas uz standartu un noteikumu atšķirībām Atlantijas okeāna abās pusēs, lai gan abas daļas puses izvirzījušas ļoti līdzīgus mērķus reglamentējošajā jomā. “Likmes” ir augstas, kā to apliecina nesens pētījums, kurā teikts, ka atceļot vien pusi no ārpustarifu šķēršļiem tirdzniecībā ar ASV, ES IKP palielinātos par 0,5 %²⁵. Transatlantiskā ekonomikas padome ir piemērots politiskās orientācijas forums par sarežģītu matricu ar dažādiem dialogiem par reglamentāciju utt. Šādā veidā tas var veicināt konvergenci reglamentējošajā jomā. Mūsu prioritātei viennozīmīgi jābūt turpmāko šķēršļu novēršanai, jo īpaši inovāciju, energoefektivitātes un augsto tehnoloģiju nozarēs; to skaidri apliecina sabiedriskā apspriešana.

Ķīna ir ES otrais lielākais tirdzniecības partneris. Šī valsts ir ne tikai avots, no kura iegūst lētas patēriņa preces, bet arī galvenos izejmateriālus mūsu apstrādes rūpniecībai. Tā ir arī mūsu eksporta strauji augošs tirgus. Tomēr mūsu tirdzniecība ar Ķīnu ne tuvu nav izsmēlusi potenciālu. Joprojām pastāv svarīgi tirgus piekļuves šķēršļi — tie attiecas uz standartiem un noteikumiem, pakalpojumiem, ieguldījumiem un publisko iepirkumu, kā arī uz nepietiekamu IIT piemērošanu, nepārredzamu standartizācijas sistēmu, sarežģītām sertifikācijas procedūrām un rūpniecības politikas pasākumiem, kuru mērķis ir importa subsidēšana, tehnoloģijas piespiedu nodošana un preferenciālas izejmateriālu piekļuves piešķiršana vietējiem ražotājiem. ES ir iesniegusi prasību par dažiem šādiem pasākumiem PTO, kā arī divpusējā līmenī un darīs to arī turpmāk.

Aptverošākā sistēmā, ko nodrošina augsta līmeņa ekonomikas un tirdzniecības dialogs, mēs aicināsim īstenot politiku, kas vairāk atbilst tirgus ekonomikas principiem, un mēģināsim noteikt pašreizējās lielās nelīdzsvarotības iemeslus.

Japāna intensīvi mēģina panākt ekonomisku integrāciju ar nozīmīgākajiem tirdzniecības partneriem, tostarp ar ES. Lai gan kopumā Japānā ir noteikti mazi tarifi, tomēr joprojām pastāv ievērojami reglamentējoši šķēršļi attiecībā uz preču, pakalpojumu un ieguldījumu tirdzniecību, kā arī publisko iepirkumu²⁶ un tos uzskata par nepārvaramākiem nekā jebkad agrāk. Ja Japāna parādīs, ka spēj likvidēt šos šķēršļus, tiks radīti priekšnoteikumi ciešākai ES un Japānas ekonomiskajai integrācijai. Ar šo jautājumu patlaban nodarbojas augsta līmeņa grupa, kura tika izveidota pēdējā ES un Japānas sammitā.

Krievija ir mūsu tuvākais nozīmīgākais kaimiņš. Krievija ir arī otrā nozīmīgākā ES eksporta partnervalsts, trešā nozīmīgākā ES importa partnervalsts pasaulē un lielākais enerģijas piegādātājs

²⁵ Skatīt *Ecorys* (2009) “Non tariff measures in EU-US trade and investment”; dokuments pieejams http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf.

²⁶ *Copenhagen Economics* (2010) “Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan”; dokuments pieejams <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

daudzās dalībvalstīs. Krievijas integrācija PTO joprojām ir nozīmīgs ES tirdzniecības politikas īstermiņa mērķis; to uzsvēra arī daudzi respondenti mūsu sabiedriskajā apspriešanās. Svarīgākais atsevišķais uzdevums ir iesaistīt Krieviju globālajā sistēmā; tas dotu lielu ieguldījumu arī Krievijas ekonomikas modernizēšanā un diversificēšanā. Tostarp divpusējais nolīgums, par kuru ES un Krievija risina sarunas un kurš aizstās spēkā esošo partnerattiecību un sadarbības nolīgumu, palīdzēs izveidot efektīvāku, stabilāku un prognozējamāku tirdzniecības vidi un nodrošinās lielāku savstarpējo tiesību un pienākumu līdzsvaru. Tā kā krīze ir gandrīz pārvarēta, Krievijai, piemēram, jāatceļ tarifu palielinājumi, ko tā vienpusēji noteica 2007. gadā.

Mēs pastiprināsim mūsu sadarbību ar šīm valstīm, īpaši ar dažādo forumu starpniecību, kas tika izveidoti šim mērķim. Vēlāk mēs novērtēsim, vai šie forumi atbilst lielajiem uzdevumiem, kas saistīti ar mūsu tirdzniecības un ieguldījumu attiecību attīstību ar šīm valstīm, turklāt mēs īpaši ņemsim vērā nozīmi, kādu Eiropadome ir piešķīrusi šim jautājumam.

4. Piemērošanas un īstenošanas programma

ES ir jāpieliek vairāk pūļu, lai panāktu, ka tiek piemērotas mūsu tiesības saskaņā ar divpusējiem un daudzpusējiem nolīgumiem, un lai tiktu atvērti tirgi, kuri ir nelikumīgi slēgti. Tirdzniecības politikas neatņemama sastāvdaļa ir pienācīga tirdzniecības noteikumu piemērošana. Tā nodrošina, ka uz papīra sagatavoti tirdzniecības nolīgumi izpaužas konkrētos rezultātos, kurus bauda cilvēki un uzņēmumi. Īpaši svarīgi tas ir maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Šie apsvērumi līdz ar samērīgu piemērošanu atspoguļoti sabiedriskajā apspriešanās²⁷.

Globālajā līmenī Komisija īpašu uzmanību arī turpmāk veltīs tirdzniecības partneru pasākumiem, ko tie veic, lai atgūtos no ekonomikas krīzes; šo iniciatīvu atbalstīja sabiedriskās apspriešanas dalībnieki. Šajā saistībā politiski svarīga ir G20 valstu 2008. gada apņemšanās (2010. gadā atjaunota un apjomā paplašināta līdz 2013. gadam), kas paredzēja neveikt protekcionisma pasākumus, un lielākoties, tomēr ne pilnībā, partneri to ievēroja. Mēs turpināsim rūpīgi uzraudzīt saistību izpildi un regulāri sniegsim ziņojumus. Mēs aicinām G20 valstu partnerus rīkoties, lai atceltu tirdzniecību ierobežojošus pasākumus, kurus tie ieviesa pasaules finanšu krīzes laikā. Turklāt mēs stingri vērsīsimies pret visām protekcionisma tendencēm, kas var kaitēt mūsu interesēm. Mēs jau esam konstatējuši īpaši kaitējošus pasākumus (piemēram, pasākums “pērc valstī ražotas preces”, kas kopš ekonomikas krīzes sākuma tiek īstenots vairākās valstīs) un mēģinām panākt to atcelšanu. Turklāt mums jāpanāk, lai **sistemātiski tiktu īstenoti** visi tirdzniecības nolīgumi, kuru īstenošanu rūpīgi uzrauga mūsu partneri, un jāpanāk mūsu tiesību piemērošana, tostarp ar strīdu izšķiršanas starpniecību, un vajadzības gadījumā jāizmanto ES regula par tirdzniecības šķēršļiem.

Attiecībā uz **divpusējiem nolīgumiem** mēs par prioritāru pasludināsim brīvās tirdzniecības nolīgumu īstenošanu, īpaši attiecībā uz reglamentējošo jomu un ārpustirdzniecības šķēršļiem. To sāksim ar ES un Korejas brīvās tirdzniecības nolīgumu, kurā iekļautas vērienīgas saistības, īpaši attiecībā uz reglamentējošiem pasākumiem, kurus var piemērot, izmantojot paātrinātu strīdu izšķiršanas procedūru vai mediāciju.

Tirgus piekļuves stratēģija (TPS) joprojām būs piemērošanas pasākumu galvenā sastāvdaļa²⁸. Partnerība ar dalībvalstīm un uzņēmumiem ir ļāvusi mums izveidot darba grupas tirgus piekļuves

²⁷ Saskaņā ar “Īpašo Eiropabarometra apsekojumu Nr. 357” ES pilsoņi uzskata, ka viena no galvenajām tirdzniecības politikas prioritātēm ES ir nodrošināt, lai visur pasaulē tiktu piemēroti vieni un tie paši noteikumi.

²⁸ Skatīt ziņojumu “Komisijas paziņojuma īstenošana: globālā Europa — spēcīgāka partnerība, lai nodrošinātu tirgus piekļuvi Eiropas eksportētājiem”, 2007. gada 18. aprīlis.

jautājumos trešās valstīs un Briselē. Pārstāvji, kuri piedalījās sabiedriskajā apspriešanā, apstiprināja, ka TPS ir devusi ļoti labus konkrētus rezultātus, likvidējot trešo valstu tirdzniecības šķēršļus un uzlabojot tirgus piekļuves nosacījumus ES uzņēmumiem uz vietas. Komisijas, dalībvalstu un uzņēmumu saskaņotā rīcība ļāva atcelt šķēršļus daudzās nozarēs un trešās valstīs ar ļoti lielu eksporta potenciālu. Jaunākie piemēri ir stingrās Ēģiptes tekstilizstrādājumu marķēšanas prasības, Ukrainas dzīvnieku izcelsmes produktu kontroles prasības, Indijas riepju importa licencēšana (stingro sertificēšanas prasību te šķēršļi dēļ vēl nav novērsti), Brazīlijas rotaļlietu sertificēšanas procedūras vai tirgus piekļuves nosacījumi pasta piegādēm no Kanādas²⁹. Atbilstoši mūsu mērķim panākt stingrākus piemērošanas pasākumus mēs izveidosim papildu darba grupas tirgus piekļuves jautājumos aptuveni 6 trešās valstīs un nostiprināsim esošās 33 grupas, turklāt galvenā uzmanība tiks veltīta brīvās tirdzniecības nolīgumu īstenošanas uzraudzībai. Risinot problēmu pēc problēmas, mēs arī sadarbosimies ar trešām valstīm, kuras tāpat ir ieinteresētas uzlabot tirgus piekļuvi. Visbeidzot un kā pasludināts paziņojumā “Eiropa 2020”, mēs sagatavosim ikgadēju ziņojumu par tirdzniecības un ieguldījumu šķēršļiem, kurā aplūkosim problēmas saistībā ar šķēršļiem un protekcionisma pasākumiem trešās valstīs. Tajā tiks minēti noderīgi piemērošanas pasākumi, turklāt būs iespēja nosaukt vārdā problemātiskās trešās valstis.

Turklāt mēs strādāsim kopā ar nozīmīgākajiem partneriem, lai pastiprinātu un labāk koordinētu tirgus uzraudzības iestāžu pasākumus **patērētāju drošības** jomā.

Lai nodrošinātu vairāk informācijas patērētājiem, Komisija 2005. gadā ierosināja tiesību aktus par **importētu galaproduktu izcelsmes marķējumu**. Drīzumā pieņemot šos tiesību aktus Parlamentā un Padomē, šajā jomā tiktu nodrošināti vienādi konkurences noteikumi ar trešām valstīm.

Īpaša uzmanība tiks veltīta **starptautiskajai muitas sadarbībai** saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem un Pasaules muitas organizācijā. Efektīvas muitas procedūras samazina izmaksas, kas rodas, nodrošinot atbilstību noteikumiem, atvieglo likumīgu tirdzniecību un palīdz novērst arvien pieaugošos drošības riskus un IĪT pārkāpumus.

Svarīgi, lai tiktu pienācīgi aizsargāts intelektuālais īpašums saistībā ar ES precēm, pakalpojumiem un ĀTI. Lai panāktu IĪT piemērošanu un racionalizētu procedūras, patlaban mēs pārskatām muitas noteikumus, lai muita varētu veikt pasākumus pie ES robežas. Turklāt, lai pielāgotos jaunajiem uzdevumiem, mēs pārskatīsim 2004. gada stratēģiju par **intelektuālā īpašuma tiesību** piemērošanu trešās valstīs. Lai aizsargātu un palielinātu konkurētspēju zināšanu ekonomikā, mūsu uzņēmumiem un tiesību turētājiem ir vajadzīga efektīvāka aizsardzība un intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana, tostarp ģeogrāfisko norāžu piemērošana visos ārvalstu tirgos, īpaši jaunajās augošajās ekonomikās. Šajā saistībā, vēl vairāk saskaņojot intelektuālā īpašuma noteikumus ES, palielinātos Komisijas jauda, lai ES vārdā risinātu sarunas ar galvenajiem tirdzniecības partneriem par stingrākām saistībām intelektuālā īpašuma jomā. Risinot sarunas par BTN, IĪT klauzulās jānosaka iespējami līdzīgs IĪT aizsardzības līmenis kā ES, vienlaikus ņemot vērā attiecīgo valstu attīstības līmeni. Ar pretviltošanas tirdzniecības nolīgumu (*ACTA*) paredzēts izveidot visaptverošu starptautisku sistēmu — “paraugprakses” katalogu, kas palīdzēs nolīguma dalībniekiem efektīvi apkarot IĪT pārkāpumus. Kad tiks panākta vienošanās par nolīgumu un to ieviesīs, ar *ACTA* tiks efektīvi ieviests jauns starptautisks standarts, pamatojoties uz PTO *TRIPS* nolīgumu.

Mūsu apņemšanās nodrošināt atvērtu tirdzniecību atkarīga no godīgas iekšzemes un ārvalstu ražotāju konkurences, pamatojoties uz reālām konkurences priekšrocībām. Izmantojot **tirdzniecības**

²⁹ Skatīt “Implementing the Market Access Strategy — Annual Report 2009”; dokuments pieejams http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf.

aizsardzības instrumentus atbilstoši PTO noteikumiem, mēs aizsargājam ES produkciju pret starptautiskiem tirdzniecības izkropļojumiem vai traucējumiem. Mēs vēlamies piemērot šos instrumentus attiecībā uz jauna veida izkropļojumiem, piemēram, pret stratēģisku nozaru subsidēšanu, tostarp gadījumos, kad trešās valstis izmanto eksporta ierobežojumus, lai pakārtotajām nozarēm nodrošinātu netiešas priekšrocības. Mēs turpināsim piemērot stingrus juridiskus un ekonomiskus standartus un ceram, ka tāpat rīkosies tirdzniecības partneri. Mēs atbalstīsim ES uzņēmumus, ja trešās valstis negodīgā veidā izmantos tirdzniecības aizsardzības instrumentus, tostarp vajadzības gadījumā iesniedzot informāciju to PTO. Ņemot vērā ar Lisabonas līgumu ieviestās pārmaiņas un/vai turpmākos Dohas sarunu kārtā gūtos rezultātus nodaļā “Noteikumi”, pētīsim, vai atjaunināt un modernizēt tirdzniecības aizsardzības instrumentus un kā to darīt.

Ja trešās valstīs nav efektīvu noteikumu par konkurenci un valsts atbalstu vai arī tie ir neefektīvi, ES eksportētāju tirgus piekļuve ir ierobežota. Tāpēc ES ir stratēģiski ieinteresēta izstrādāt starptautiskus noteikumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas uzņēmumi trešās valstīs necieš zaudējumus vietējo uzņēmumu subsidēšanas dēļ vai pret konkurenci vērstas rīcības dēļ. Labākais risinājums būtu PTO pieņemts daudzpusējs noteikumu kopums. Tomēr daudzus svarīgus jautājumus var risināt, izmantojot arī divpusējus nolīgumus.

Mēs vairāk darīsim, lai risinātu **MVU** problēmas, piemēram, atzīstot, ka tirdzniecības aizsardzībā ir reālas problēmas, jo esam iesaistīti dārgās tirdzniecības aizsardzības izmeklēšanās kā importētāji, lietotāji, sūdzības iesniedzēji vai eksportētāji. Turklāt Komisija 2011. gadā iesniegs paziņojumu par iespējamiem atbalsta pasākumiem, lai palīdzētu MVU, kuri vēlas izvērst starptautisko darbību.

Turklāt mēs nostiprināsim **ES delegāciju kā ES uzņēmumu ārvalstīs kontaktpunktu nozīmi** un vajadzības gadījumā izveidosim īpašas uzņēmumu atbalsta struktūras trešās valstīs.

5. Sabiedriskās apspriešanas un ietekmes novērtējums

Apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību un galvenajām ieinteresētajām personām, kā arī ar Eiropas Parlamentu un dalībvalstīm ir devusi noderīgu ieguldījumu šā dokumenta sagatavošanā³⁰. Piemēram, mēs saņēmām 302 ieteikumus no 37 valstīm, tostarp 23 dalībvalstīm, kuri tika apkopoti atsevišķā dokumentā.

Mēs joprojām esam apņēmušies apspriesties ar ieinteresētajām personām, izstrādājot politikas pasākumus un ierosinot rīcību. Apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību ir mūsu politikas veidošanas pamatsastāvdaļa, un, ja tas ir iespējams, mēs nodrošinām atgriezenisko saikni tiem, kuri ir devuši ieguldījumu sabiedriskajā apspriešanas procesā. Tas daļēji jau panākts, izmantojot regulārus pilsoniskās sabiedrības dialogus par tirdzniecību, — tādas regulāras, strukturētas sanāksmes par lielu sabiedrības daļu interesējošiem tirdzniecības politikas jautājumiem, kas veicina pilsoniskās sabiedrības aktīvu un iekļaujošu dalību tirdzniecības politikas veidošanas procesā.

Mēs iesim soli tālāk un iekļausim ietekmes novērtējumus tirdzniecības politikas veidošanā. Tas ietver ietekmes novērtējumu veikšanu par visām jaunajām tirdzniecības iniciatīvām, kurām potenciāli ir ievērojama ekonomiska, sociāla vai ar vidi saistīta ietekme uz ES un tās tirdzniecības partneriem, tostarp uz jaunattīstības valstīm. Īpašu uzmanību mēs veltīsim plašai apspriedei ar pilsonisko sabiedrību un tās iesaistīšanai ilgtspējas ietekmes novērtēšanā, ko mēs veicam tirdzniecības sarunu laikā. Tiklīdz sarunas būs pabeigtas, bet dokumenti vēl nebūs parakstīti, mēs sagatavosim Parlamentam un Padomei ierosināto pasākumu seku analīzi. Visbeidzot, lai noteiktu,

³⁰ Skatīt ziņojumu un atsevišķos ieteikumus http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144.

kāda ietekme ir spēkā esošajiem ES tirdzniecības nolīgumiem, mēs regulārāk veiksīm *ex post* novērtējumu.

6. Tirdzniecība un ārējās attiecības

Mūsu mērķis ir panākt, lai ES iegūtu tādu nozīmi ārlietās un globālajā vadībā, kas atbilst tās ekonomiskajai nozīmei.

Tirdzniecības politikai ir sava atšķirīga ekonomiskā loģika un tā var dot ieguldījumu Savienības ārējos pasākumos. Tirdzniecība un tirdzniecības politika pastiprina ES starptautisko ietekmi, un ar koncentrētu rīcību ES līmenī jāatbalsta ES ekonomiskās intereses. Tādējādi Savienības tirdzniecība un ārpolitika var viena otru pastiprināt, un tas jāizmanto. Tas attiecas uz tādām jomām kā attīstības politika, kā arī ANO sankciju piemērošana un pareizo stimulu radīšana *inter alia* mūsu tirdzniecības un politiskajās attiecībās ar trešām valstīm vai izmantojot īpašus tirdzniecības instrumentus, piemēram, vispārējo preferenču sistēmu vai BTN, lai mudinātu partnerus ievērot cilvēktiesības, darba standartus un labas pārvaldības principus, tostarp nodokļu lietās. Citiem ārējās jomas instrumentiem, piemēram, ES delegācijām ārvalstīs, jāpapildina mūsu tirdzniecības programma un jāatbalsta mūsu uzņēmumi ārvalstīs. Cits tirdzniecības politikas un ārējās jomas mijiedarbības piemērs ir mūsu divējāda lietojuma preču **eksporta kontroles sistēma**, kas kalpo ārējās drošības politikas mērķim. Lai gan aizvadītajos 20 gados tika gūti nozīmīgi panākumi, veidojot patstāvīgu eksporta kontroles sistēmu, atšķirības starp valstu īstenošanas pasākumiem ES apdraud vienotā tirgus un kopējās tirdzniecības politikas nodrošinātās priekšrocības. ES partneru, tostarp ASV, veiktās reformas šajā jomā skaidri apliecina eksporta kontroles jomas ekonomisko nozīmi un vajadzību atkal pielikt pūles, lai nostiprinātu ES eksporta konkurētspēju, nodrošinot lielāko iespējamo drošības līmeni. Mēs turpināsim izstrādāt eksporta kontroles pasākumus, kuru mērķis ir vienkāršot un padarīt pārredzamāku ES eksportētāju uzņēmējdarbības vidi, vienlaikus dodot ieguldījumu starptautiskās drošības nostiprināšanā. Mēs sagatavosim zaļo grāmatu, lai apspriestos par pašreizējās sistēmas darbību un iespējamajām reformu jomām.

7. Secinājumi

Šajā paziņojumā izklāstīts, kā vēlamies panākt, lai tirdzniecības un ieguldījumu politika palīdzētu sasniegt mērķi par ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi, radot vairāk darba vietu un saglabājot labklājību. Tas prasīs stingru visu ieinteresēto personu, ES iestāžu un dalībvalstu apņemšanos.

Mūsu mērķu kopsavilkums

1. Turpināt sarunu programmu

- ar mērķi steidzami pabeigt Dohas sarunu kārtu vēlākais līdz 2011. gada beigām;
- izveidot izcilu personu grupu no attīstītajām un jaunattīstības valstīm, lai saņemtu neatkarīgus ieteikumus un palīdzētu sagatavot Eiropas redzējumu par PTO turpmāko darba plānu un darbību pēc Dohas sarunu kārtas;
- gūt ievērojamus panākumus notiekošajās divpusējās tirdzniecības sarunās, sākt jaunas tirdzniecības sarunas ar *ASEAN* valstīm un ierosināt patstāvīgas sarunas par ieguldījumiem ar galvenajiem partneriem;
- turpināt sarunas ar ES kaimiņvalstīm, lai sasniegtu galamērķi par padziļinātu un visaptverošu BTN noslēgšanu, veicinot visu kaimiņu pakāpenisku iesaistīšanu vienotajā tirgū.

2. Padziļināt stratēģiskās partnerattiecības

- sīkāk izklāstīt, kā plānojam uzlabot attiecības ar stratēģiskajiem partneriem, lai risinātu problēmas saistībā ar šķēršļiem, kuri traucē tirgu labākai darbībai 21. gadsimtā, un pārskatīt, ko būsīm izdarījuši līdz 2012. gada beigām.

3. Tirdzniecības politikas atjaunināšana

Mūsu 2011. gada mērķi ir šādi:

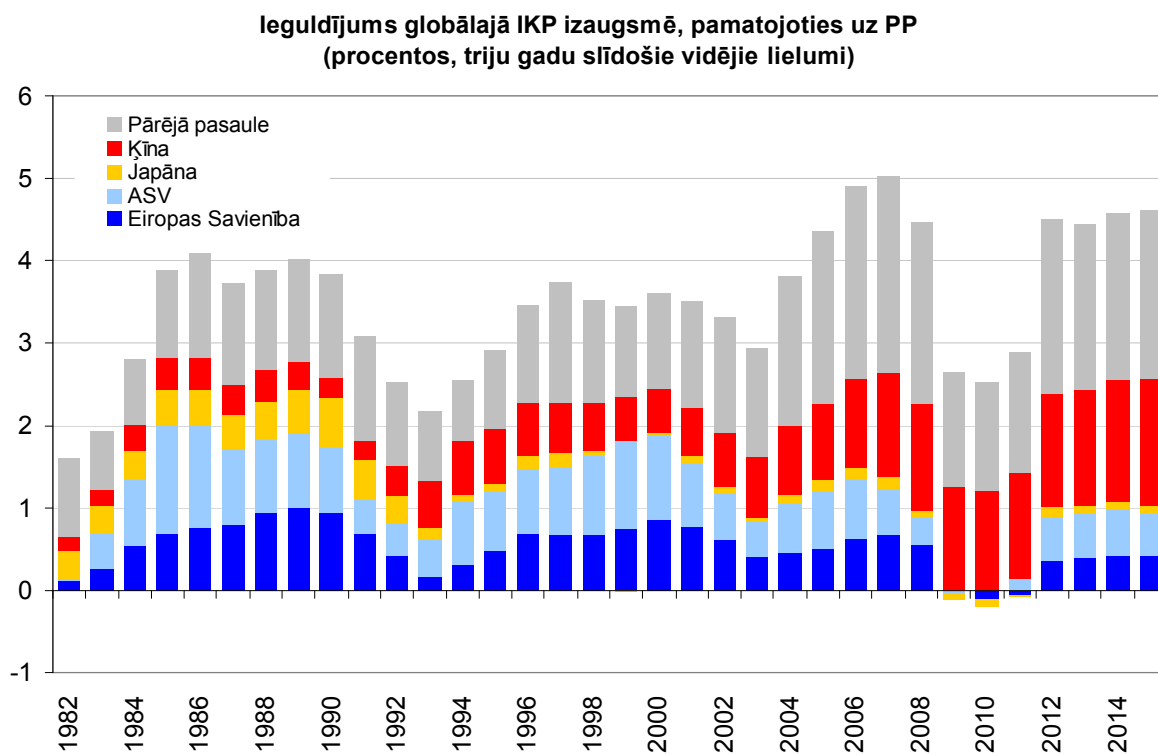
- iesniegt tiesību akta priekšlikumu par jaunu ES instrumentu, lai palīdzētu nodrošināt un panāktu lielāku simetriju publisko iepirkumu tirgus piekļuvē attīstītajās valstīs un lielajās jaunajās augošajās tirgus ekonomikās;
- pabeigt diskusijas ar dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu par jaunu ieguldījumu politiku ES;
- iepazīstināt ar mūsu viedokli, kā uzlabot iekšējā un ārējā tirgus atvēršanas mijiedarbību, īpaši izmantojot noteikumus par precēm un pakalpojumiem;
- pieņemt Komisijas paziņojumu par tirdzniecību un attīstību un tiesību akta priekšlikumu, lai reformētu vispārējo preferenču sistēmu jaunattīstības valstīm;
- pieņemt zaļo grāmatu, tiecoties uzlabot mūsu eksporta kontroles sistēmu;
- iesniegt paziņojumu par iespējamiem atbalsta pasākumiem, lai palīdzētu MVU, kuri vēlas izvērst starptautisko darbību.

4. Īstenot mūsu tiesības

- pārskatīt mūsu stratēģiju par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu trešās valstīs, ka arī mūsu muitas noteikumus par IĪT piemērošanu pie ES robežām;
- no 2011. gada sagatavot pavasara Eiropadomei ikgadēju ziņojumu par tirdzniecības un ieguldījumu šķēršļiem kā galveno instrumentu, lai uzraudzītu tirdzniecības šķēršļus un protekcionisma pasākumus un panāktu attiecīgus piemērošanas pasākumus.

PIELIKUMS

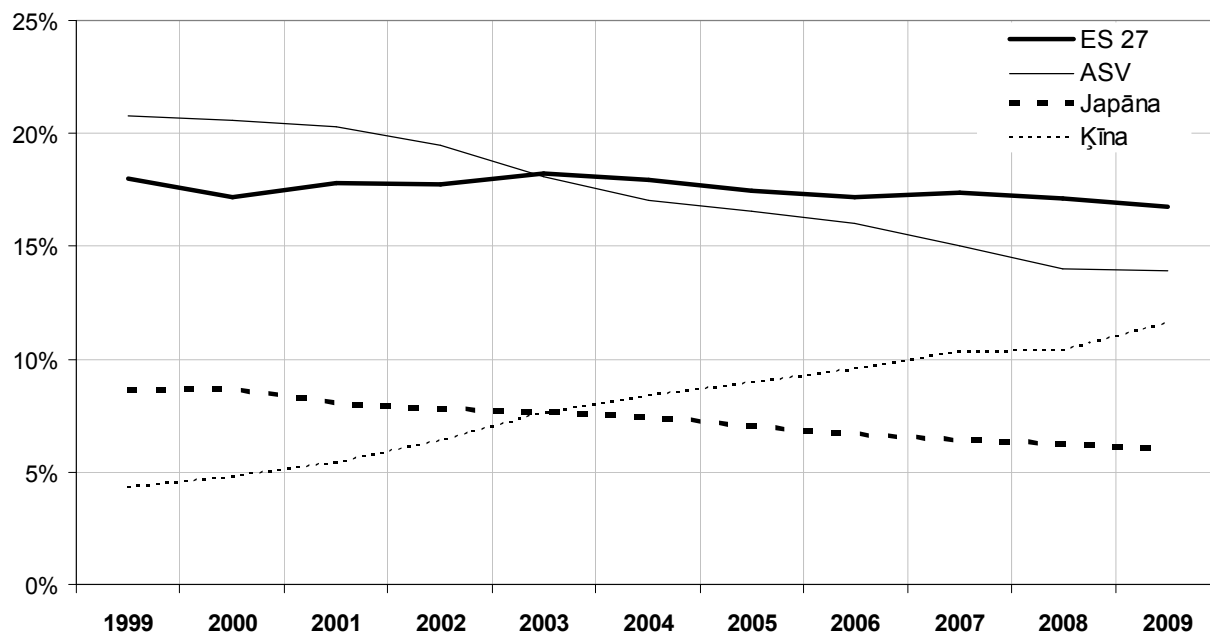
1. attēls

Avots: IMF World Economic Outlook, 2010. gada oktobris.

2. attēls

ES 27*, ASV, Japānas un Ķīnas īpatsvars pasaules preču tirdzniecībā (%)

* Izmēģot ES iekšējo tirdzniecību.

Avoti: PTO, Eurostat (Comext).

1. tabula. ES BTN statuss un to īpatsvars ES tirdzniecībā (%)

Reģioni un BTN statuss		Rūpniecības ražojumi*		Lauksaimniecības produkti**	
		Imports (%)	Eksports (%)	Imports (%)	Eksports (%)
BTN, kas ir spēkā		22,3	27,7	24,3	29,1
Čīle, Meksika, Dienvidāfrika	Jaunattīstības valstu BTN	2,5	3,4	5,7	2,2
Andora, Sanmarīno, Turcija, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice	EBTA un muitas savienība	14,6	15,9	11,6	14,6
ĀKK Karību jūras reģiona valstis	EPN	0,3	0,3	1,0	0,6
Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Jordānija, Libāna, Maroka, Okupētā Palestīnas teritorija, Tunisija	Vidusjūras reģiona valstis, BTN	4,0	5,9	4,5	7,9
Albānija, Bosnija un Hercegovina, Horvātija, Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne, Serbija	Rietumbalkāni, stabilizācijas un asociācijas nolīgumi	0,9	2,2	1,5	3,7
BTN sarunas noslēgtas, bet nolīgumi vēl netiek piemēroti, notiek un ir plānotas BTN sarunas		21,8	25,6	56,2	26,2
Bolīvija, Ekvadora, <i>Peru, Kolumbija</i>	Andu Kopiena	0,4	0,6	5,3	0,4
Bruneja Darusalama, Indonēzija, Malaizija, Filipīnas, Singapūra, Taizeme, Vjetnama	<i>ASEAN</i>	5,4	4,6	9,8	4,2
<i>Kostarika, Salvadora, Gvatemala, Hondurasa, Nikaragva, Panama</i>	Centrālamerika	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahreina, Kuveita, Omāna, Katara, Saūda Arābija, Apvienotie Arābu Emirāti	Persijas līča sadarbības padome (<i>GCC</i>)	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentīna, Brazīlija, Paragvaja, Urugvaja	<i>MERCOSUR</i>	1,5	2,5	20,9	1,5
Armēnija, Azerbaidžāna, Kanāda, Gruzija, Indija, <i>Koreja</i> , Lībija, Moldova, Sīrija, Ukraina	Citi BTN	10,0	9,1	7,2	8,0
ĀKK bez Karību jūras reģiona valstīm	EPN	2,3	3,2	10,5	6,6
Nav BTN		55,8	46,7	19,5	44,7
Austrālija, Ķīna, Japāna, Jaunzēlande, Krievija, ASV	Nozīmīgākie tirdzniecības partneri	50,3	38,6	16,6	35,8

<i>Pārējā pasaule (aptuveni 70 valstis)</i>		5,5	8,1	2,9	8,9
---	--	-----	-----	-----	-----

*Avots: Eiropas Komisija. Piezīme: * HS25-99. ** HS01-24. Piezīme: kursīvā — BTN sarunas noslēgtas, bet nolīgumi vēl netiek piemēroti.*

2. tabula. Pakalpojumu šķēršļu lēstie tarifu ekvivalenti (%)

	Telesakari	Būvniecība	Tirdzniecība	Transporti	Finanses	Uzņēmumu pakalpojumi	Citi
Attīstītās valstis	24	42	31	17	34	24	26
Āzija	33	25	17	8	32	15	17
ES 25	22	35	30	18	32	22	27
ASV	29	73	48	14	41	34	7
Jaunattīstības valstis	50	80	47	27	57	50	34
Kopā vidēji	35	58	38	21	44	35	29
Maks.	119	119	95	53	103	101	54

Avots: DG TRADE/ CEPII. Pamatojoties uz pakalpojumu tirdzniecības plūsmu datu gravitātes modeļiem.

3. tabula. Ārpustarifu pasākumu tirdzniecības izmaksas ASV un ES (% tarifu ekvivalentu)

Nozare	ĀTP izmaksas ES	ĀTP izmaksas ASV
Ķīmiskās vielas	23,9	21,0
Farmaceutiskie produkti	15,3	9,5
Kosmētika	34,6	32,4
Elektronika	6,5	6,5
Biroju un sakaru iekārtas	19,1	22,9
Automobiļi	25,5	26,8
Gaisa satiksme	18,8	19,1
Pārtika un dzērieni	56,8	73,3
Metāli	11,9	17,0
Tekstilizstrādājumi/apģērbi	19,2	16,7
Koka un papīra izstrādājumi	11,3	7,7

Avots: Ecorys (2009), "Non-Tariff Measures in EU-US Trade and Investment – An Economic Analysis".

Piezīme: šie ārpustarifu reglamentējošo pasākumu tarifu ekvivalenti ir atvasināti no specializēta rūpniecības apsekojuma, izmantojot ekonometrijas metodes.

4. tabula. Publiskais iepirkums galveno tirdzniecības partneru tirgos^φ

	ES	ASV	Japāna	Kanāda	Koreja	Brazīlija*	Argentīna*	Indija*
Publiskā iepirkuma tirgus kopā (mljrd. EUR)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% no IKP)	16 %	11 %	18 %	22 %	14 %	13 %	8 %	8 %
Publiskais iepirkums, kas pārsniedz GPA robežvērtību, kopā (mljrd. EUR)	370	279	96	59	25	42*	3,7*	20*
(% no IKP)	3 %	3 %	3 %	6 %	3 %	4 %*	2 %*	2,5 %*
GPA valstīm piedāvātais PI (mljrd. EUR)	312	34	22	2	15	nav datu	nav datu	nav datu
(% no PI tirgus, kas pārsniedz robežvērtību)	84 %	12 %	23 %	3 %	60 %	nav datu	nav datu	nav datu

Avots: Eiropas Komisijas aplēses.

φ Nav pieejami salīdzināmi dati par Ķīnu.

* Nav pievienojusies GPA. Eiropas Komisijas aplēses par potenciālo publiskā iepirkuma tirgu, pamatojoties uz saistībām, ja valstis pievienotos GPA (publiskā iepirkuma nolīgumam).